

TINERI CERCETĂTORI

PROBLEMA MEMORIEI LA TÂNĂRA GENERAȚIE. EXCURS ÎN DEMOGRAFIA MEMORIEI

Samira Pușcă

Rezumat

În acest articol se dezbate importanța memoriei sociale, din perspectiva tinerilor. Au fost amintite fapte istorice reprezentative pentru spațiul românesc: masacrul de la Fântâna Albă, luptele de la Mărăști, Mărășești și Oituz. Genocidul de la Fântâna Albă a avut loc în data de 1 aprilie 1941, când peste 3000 de oameni au murit din dorința de a se întoarce acasă. Deși anul acesta s-au împlinit 77 de ani de la Katyn-ul românesc, adevărul istoric încă nu a fost aflat. Ratarea acestui moment de către conștiința demografiei tinere anulează reflexul dreptății, iar în lipsa acestuia „cetatea” zilelor noastre nu poate fi reconstruită. Luptele din Moldova, de la Mărăști, Mărășești și Oituz, ale căror actori principali au fost soldații români mânați în luptă de deviza „Pe aici nu se trece” reprezintă un alt reper important pentru sufletul tinerei generații. Lunile iulie și august au fost decisive pentru România și pentru soldații ei. Curajul ostașilor a adus victoria României. Pe 8 septembrie 1917 când au încetat operațiunile militare, România pierduse în total 27.000 de oameni, iar Germania în jur de 47.000. Pe întreagă perioada a confruntărilor cu Puterile Centrale, România a pierdut însă 250.000 de soldați și 430.000 de civili, aproape 10% din populația țării.

Cuvinte-cheie: memorie socială, Bucovina, Mărăști, Mărășești, Oituz, Primul Război Mondial.

Abstract

The memory issue of the younger generation. Excursus in demographics of memory

This article discusses the importance of social memory from the perspective of young generation. There were mentioned historical facts representative for the Romanians: the massacre at the White Fountain, the battles of Marasti, Mărășești and Oituz. Genocide at the White Fountain took place on April 1, 1941, and over 3,000 people died of the desire to return home. Though this year 77 years have passed since the Romanian Katyn, the historical truth has not yet been found. The failure of this moment by the consciousness of young demography cancels the reflex of justice, and in its absence it can not be rebuilt. The Moldavian fighters, from Marasesti, Mărășești and Oituz, whose main actors were the Romanian soldiers rushed to the battle "No trespassing", are another important milestone for the young generation. July and August were decisive for Romania and its soldiers. The courage of the Romanian soldiers brought Romania's victory. On September the 8th 1917, when military operations ceased, Romania lost a total of 27,000 people and Germany about 47,000. During the whole period of confrontations with the Central Powers, Romania lost 250,000 soldiers and 430,000 civilians, almost 10% of the country's population.

Keywords: social memory, Bucovina, Mărăști, Mărășești, Oituz, First World War.

Vom dezbate aici chestiunea importanței memoriei sociale din perspectiva și la nivelul tinerilor, eu însumi încadrându-mă în această categorie. De asemenea, discuția va atinge importanța memoriei faptului istoric, reprezentativ prin tragismul său.

În primul rând, vom face referire la masacrul de la Fântâna Albă din 1 aprilie 1941, mai ales acum, în anul Centenarului Marii Uniri (2018), când se împlinesc 77 de ani de la evenimente.

La un an de la masacrul de la Katyn, sovieticii își extindeau practicile criminale și asupra românilor, de data aceasta în Bucovina cedată ca urmare a Pactului Ribbentrop–

Molotov. Contactul cu acest tip de memorie istorică îl consider trezitor. Sentimentul de compasiune față de poporul polonez este, însă, de această dată completat de unul acut manifestat față de românii bucovineni și basarabeni. Masacrul de la Fântâna Albă și altele asemenea de pe cuprinsul Bucovinei și Basarabiei au menirea de a ne trezi starea de vinovăție față de propria persoană și revolta față de segmentul nostru, al tinerilor de astăzi, care tratează cu nepăsare sau ușurință faptele trecutului. Până nu de mult, când vedeam „Basarabia e România” scris pe undeva mă întrebam oare la ce anume se referă cel care a scris acel mesaj. Acum știu, iar acest lucru se datorează unor profesori care știu că misiunea lor este să ne clădească sufletește, nu să presteze servicii educaționale. Iată, deci, cum datorită contribuției lor se ivește și cel de-al doilea sentiment, și anume revolta, în special în fața neștiinței, a inculturii practicate de tânăra generație în ceea ce privește istoria (națională sau universală).

Memoria tragică. Fântâna Albă

Există în trecutul nostru momente în care istoria a fost scrisă la propriu cu sânge. Masacrul de la Fântâna Albă este unul dintre aceste momente.

Vom porni de la momentul „Fântâna Albă” pentru a înțelege, astfel, că ratarea acestuia de către cunoștința și conștiința segmentului tinerilor riscă să anuleze alte componente ale memoriei, în cazul de față reflexul dreptății. Pentru că, în opinia noastră, nu putem reconstrui „cetatea” zilelor noastre fără modelul dreptății.

Episodul de la Fântâna Albă a fost un genocid mișesc, în care peste 3000 de români au murit încercând să intre în granițele unei Români micșorate de influențele și

interesele marilor puteri. Spunem mișelesc din cauza faptului că serviciile secrete ruse au lansat zvonul că autoritățile ar permite, pentru scurt timp, trecerea graniței în România, graniță impusă în iunie 1940 prin pactul Ribbentrop–Molotov. Mai spunem mișelesc și pentru faptul că, deși aceștia purtau însemnele unui marș pașnic, acest lucru nu i-a împiedicat pe grănicerii sovietici să-i secere fără milă: „Oamenii erau de loc de pe Valea Siretului, din satele **Bănila Moldovenească, Dăvideni, Trestiana, Iordănești, Pătrăuții de Sus, Pătrăuții de Jos, Cupca, Corcești, Suceveni, iar pentru a dovedi caracterul pașnic al demersului lor au arborat în fruntea coloanei un steag alb, icoane și cruci de brad**”¹.

Discutam la un moment dat cu o cunoștință care îmi spunea cu nonșalanță că lucrurile care s-au întâmplat în trecut este bine să rămână în trecut și că ceea ce trebuie să ne preocupe este prezentul. Dar oare se poate cunoaște adevărul, dreptatea, dacă nu ai repere? Iar reperele vin întotdeauna din trecut. În ceea ce privește genocidul de la Fântâna Albă, autoritățile sovietice l-au trecut în anonimat, ba mai mult, au declarat că a fost vorba despre un incident minor, în care un grup de 20 de persoane au încercat să treacă fraudulos granița nou instituită. Lăsând în urmă trecutul, așa cum reclamă prezenteiștii a căror mentalitate este tot mai des întâlnită, am putea fi mult mai ușor manipulați. Însă, cunoscându-ne trecutul, nu vom cădea niciodată pradă ignoranței, ca să nu pomenesc de alte consecințe dramatice, cum ar fi pierderea

¹ „75 de ani de la Masacrul de la Fântâna Albă: 3000 de civili uciși de sovietici”, articol apărut în *Ziarul Timpul*, disponibil la adresa de internet: <http://m.timpul.md/articol/75-de-ani-de-la-masacrul-de-la-fantana-alba-3000-de-civili-ucii-de-sovietici-32808.html>, accesat la 24.03.2018.

identității și, pe această bază, a bogățiilor și a teritoriului național.

Până în anii 1990, acest subiect a fost un subiect închis ba de autoritățile sovietice, ba de cele ucrainene, un parastas fiind făcut pentru sufletele acelor oameni abia în 2000, însă nici până în ziua de astăzi nu a fost finalizat cu succes un demers pentru aflarea oficială a adevărului istoric, deși a existat o inițiativă în acest sens în 2015, a deputatului Eugen Tomac. În anul 2015, acesta a susținut constituirea unei Comisii parlamentare pentru restabilirea adevărului istoric în privința masacrului de la Fântâna Albă din 1 aprilie 1941. Un an mai târziu, aceasta nu a fost încă înființată, lucru care l-a determinat pe deputat să declare următoarele: „A trecut un an, iar PSD și PNL nu și-au desemnat încă membrii în această Comisie, blocând astfel în mod intenționat constituirea acesteia. Regret să constat lipsa de respect și disprețul liberalilor și social-democraților. Este o atitudine josnică, pe care nu am cum să n-o condamn. România nu cunoaște nici măcar numărul exact al morților de la Fântâna Albă. Până astăzi, nu a fost făcută nicio analiză pertinentă a masacrului”².

Repere istorice pentru sufletul unei generații: bătăliile din Primul Război Mondial

Bătăliile din Moldova, de la Mărăști, Mărășești și Oituz, ale căror actori principali au fost soldații români, care au luptat sub deviza „Pe aici nu se trece”, reprezintă un alt

² „Eugen Tomac: Parlamentul blochează înființarea Comisiei pentru aflarea adevărului cu privire la masacrul de la Fântâna Albă”, articol disponibil la adresa de internet: www.rgnpress.ro/rgn_14/categorii/politic/21321-eugen-tomac-parlamentul-blocheaz-infiinarea-comisiei-pentru-aflarea-adevurului-cu-privire-la-masacrul-de-la-fantana-alb.html, accesat la 29.05.2018.

reper important pentru sufletul tinerei noastre generații. În secolul XIX, jumătate din neamul românesc se găsea în afara granițelor. Provinciile rupte din trupul neamului erau: Transilvania, Bucovina și Basarabia, Maramureș, precum și cei aflați la sud de Dunăre. Aceasta este cheia suflatească în care putem înțelege marile înțeleștări de pe frontul românesc a anului 1917.

Bătălia de la Mărășești începe la sfârșitul primei decade a lunii iulie 1917. Misiunea ostașilor români era să învingă inamicul și să treacă până dincolo de valea râului Putna. Îndemnul mobilizator al ordinului de zi primit de la comandantul armatei în pragul bătăliei a fost următorul: „Ostași! A sosit momentul mult așteptat de toată suflarea românească, de voi însă mai mult decât oricine, să reluăm lupta pentru a răsturna zăgazul dincolo de care se aud gemetele părinților, fraților, copiilor noștri sub apăsarea dușmanului hrăpăreț. Nu uitați că reluăm lupta pentru cea mai dreaptă și mai sfântă cauză: pentru izgonirea cotropitorilor din căminele noastre”³. Ce exemplu mai bun de eroi poate exista pentru noi dacă nu strămoșii noștri? Și ce legătură puternică aveau cu pământul... atât de puternică încât să fie dispuși să își dea viața pentru această cauză. Pământul le era casă. La polul opus ne aflăm astăzi, o cultură a dezrădăcinării, fără vreun ideal care să dea sens realității sociale. Vremurile sunt tulburi, marile puteri se contrecază de la un capăt la altul al lumii, oricând, de ce nu, poate izbucni un război. Dar, de această dată, ar mai avea cine să apere țara? Am mai avea noi străjeri dispuși să păzească cu prețul vieții granițele patriei? Numărul

³ Gheorghe Romanescu, *Marile bătălii ale românilor*, București, Editura Sport-Corint, 1982, pp. 185–187.

lor ar fi suficient? Dar înzestrarea armatei ar face față unui astfel de moment? Ne este teamă de răspunsul la aceste întrebări.

Revenind, marți, 11/24 iulie 1917, trupele Armatei 2 române au declanșat ofensiva în sectorul Mărăști. Regimentele diviziilor 8, 6, 3 și unitățile diviziei 15 de infanterie din armata rusă luptau mânați de dragostea nemărginită de țară împotriva unui dușman puternic ce deținea avantajul terenului. În ciuda acestui fapt, atacul soldaților români a fost ca o lovitură de trăsnet. Erau de neoprit, scria Mihail Sadoveanu, care pe vremea aceea era reporter de război pentru ziarul „România” din Iași. Jertfa soldaților români era senină. Regimentele 2 Vânători și 4 Argeș care, deși suferiseră repetate bombardamente, declanșaseră panică în rândurile vrăjmașilor prin această curajoasă lovitură. Prima zi de ofensivă a adus succese importante și din partea celorlalte divizii ale Armatei 2 Române, ca și Divizia 15 Rusă, căci până seara au pus stăpânire pe dealul Momâia. Rezistența dușmanului fusese puternic zdruncinată.

Zilele următoare au fost și ele încununate de succes. La 13/26 iulie în bătălie a intrat și Divizia 1 Infanterie din rezervă. Alungat, inamicul se retrage în munții Vrancei și dincolo de cursul superior al râului Putna. Îngrijorat de situația în care se afla Armata 1 austro-ungară și Armata 9 germană, comandantul german a trimis întăriri acestui sector din fișa Armatei 9. Ca urmare, însă, a slăbirii frontului rusesc din Galiția, la 17/30 iulie, Marele Cartier General Român a ordonat oprirea întăririi Armatei 2 pentru a consolida aliniamentul atins. În urma bătăliei de la Mărăști, trupele române au alungat trupele inamice din peste 30 de localități vrâncene și au eliberat o suprafață de circa 500 km². Mihail

Sadoveanu spunea că lupta de la Mărăști a fost o operă de artă militară⁴.

Succesul înregistrat de Armata 2 la Mărăști a determinat Puterile Centrale să își revizuiască strategia. Prin urmare, se renunță la ofensiva în zona Nămoloasa, iar forțele germane sunt proiectate atât în zona Oituz, cât și în sudul Moldovei, la nord de Focșani, în punctul strategic Mărășești. Prin victoria pe frontul românesc, Germania și aliații săi urmăreau intrarea în Ucraina, creându-se, astfel, premisele ideale pentru câștigarea războiului în est.

Sociologul Mircea Vulcănescu afirma despre bătălia de la Mărăști următoarele: „Bătălia de la Mărăști este o strălucită victorie tactică, obținută în condițiile grele ale războiului de munte, împotriva unui front inamic stabilizat, și cu o remarcabilă economie de forțe. Faptul se datorește deopotrivă strălucitei concepții tactice și pregătiri a atacului de către comandantul Armatei a II-a, precum și execuției impecabile a acestei concepții de către trupe. Preciziunea de tir și observație a artileriei, impetuozitatea atacului infanteriei și coeziunea dintre ele au fost revendicate ca modele, în istoria marelui războiu”⁵.

Succesul de la Mărăști al soldaților români nu a lăsat indiferent inamicul. La plecarea sa din București, „spărgătorul de fronturi”, von Mackensen, își lua la revedere doar pentru 2 zile. După ce românii au oprit ofensiva de la Mărăști, în dimineața zilei de 26 iulie/6 august germanii au dezlănțuit

⁴ *Ibidem*.

⁵ Mircea Vulcănescu, *Războiul pentru întregirea neamului*, volumul II, București, Monitorul Oficial, Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, 1938, p. 927.

una dintre cele mai importante ofensive din acel an: bătălia de la Mărășești. Derulată pe direcția Focșani – Mărășești – Adjud, aceasta avea scopul de a prinde într-un clește forțele române și ruse din partea de sud-vest a Moldovei, și de a deschide astfel drumul spre Iași, eliminând România din război. Cu o Rusie slăbită de revoluția din februarie, planul german părea fezabil. A doua zi, trei divizii din Corpul 1 armata germană au atacat pozițiile de la Moara Roșie și Doaga ocupate noaptea de trupele române. Ostașii prahoveni luptaseră împotriva inamicului în cămăși, cu mânecile suflecate, fără vestoane și căști, din cauza căldurii. Chiar și așa nu au putut fi învinși: „Îngrozit de apariția fantomelor albe, inamicul s-a retras în dezordine spre pozițiile de plecare, lăsând pe teren sute de morți și răniți”⁶. În noaptea de 26–27 iulie/8–9 august a intrat în luptă și Divizia 9 Infanterie, alături de Divizia 5, fapt ce a slăbit considerabil forțele de luptă ale inamicului. Ne dăm seama de acest lucru din raportul generalului Von Eben: „Puterea de luptă a diviziilor care au luat parte la atac și în special a diviziilor 76, 89 și 115 contra cărora s-au îndreptat contra-atacurile inamice este scăzută, în urma numeroaselor pierderi”⁷.

La 30 iulie/12 august, comanda Armatei Române este preluată de generalul Eremia Grigorescu, iar Divizia 13 Infanterie română intră în luptă alături de Divizia 9, pentru a apăra pădurea Răzoare și viile Negroponte. La 6/19 august liniștea dimineții a fost tulburată de atacul „spărgătorului de fronturi”, Mackensen care, temându-se că-și va pierde renumele, reluase ofensiva cu Corpul 1 armată în zona

⁶ Gheorghe Romanescu, *op. cit.*, p. 189.

⁷ *Ibidem*.

Mărășești, iar cu corpul 18 să înainteze spre Muscel. Înțelegând că situația devenise critică, trupele române și-au făcut din lozinca „Nici pe aici nu se trece” o deviză supremă. Această deviză i-a făcut pe militarii din compania de mitraliere a căpitanului Grigore Ignat să se jertfească până la ultimul pentru a-l împiedica pe dușman să treacă.

Apărarea slăbită a fost întărită printr-un atac neașteptat, condus de maiorii Miculescu și Tomescu. Ziua de 6/19 august a încununat un important succes, care a fost descris de comandantul Regimentului 47 Infanterie astfel: „Totul reintră în liniștea de mai înainte. Nici un zgomot, nici un foc de armă. Fiecare ostaș e dus pe gânduri. Acum începe să-și dea seama de ce făcuse în ziua de 6 august. Aici fu apogeul formidabilei bătălii de la Mărășești, dar tot aici și sfârșitul. Ultima și cea mai desnădăjduită lovitură încercată de inamic fusese înfrântă; trufia prusacă fusese îngenunchată”⁸. La 21 august 1917, după 1 lună de atacuri furibunde, care s-au soldat cu pierderea a peste 47.000 de militari, ofensiva germană a fost zdrobită definitiv.

Bătălia de la Mărășești s-a desfășurat în trei etape, din 24 iulie/6 august până în 21 august/3 septembrie 1917, pe o lungime a frontului de aproximativ 35 km și a fost cea mai importantă confruntare miliară de pe frontul român din vara anului 1917. Lupta soldaților de la Mărășești înseamnă mai mult decât teritoriu eliberat: „Izbânzile militare nu se măsoară după kilometrii pătrați cucerți în bătălie, ci în raport cu voința și intențiile adversarilor. Răsboiul e un fapt politic, în care

⁸ *Ibidem*, p. 190.

două voințe obștești încearcă să se impună una alteia, cu ultimele mijloace”⁹.

Forțele care s-au opus în timpul luptelor au fost semnificative: pe de o parte, Armata IV Rusă – compusă 84 de batalioane, 32 de escadroane, 79 de baterii – și Armata I Română – alcătuită din șase divizii, printre care una de cavalerie, trei brigăzi, Grupul de artilerie grea, Grupul II aeronautic, iar de partea Puterilor Centrale, Armata IX germane (general de infanterie Johannes von Eben) – formată din 174 de batalioane, 16 de escadroane, 150 de baterii, trei escadrile, o companie de cicliști ș.a. (Șerban, s.a).

Elogiindu-i pe cei care și-au dat viața pentru pământul țării, Vasile Pârvan scria: „Viteji au fost flăcăii tăi, o patria mea frumoasă, pretutindeni unde ți-au apărat moșia de năvala dușmană. Dar nicăieri sufletele lor n-au ars de un foc mai mistuitor ca la Mărășești și Târgul Ocnei. Aici ei n-au mai avut nici speranța înaintării, nici credința rămânerii pe loc (...). Și totuși flăcăii tăi n-au dat înapoi: împresurați, s-au despresurat; mânați înapoi, s-au întors îndărăt. Ca Făt Frumos cu Smeul Smeilor, ei au luptat lupta dreaptă a vitejiei și având în ei voința nestrămutată de a învinge sau de a muri, ei au învins. Au învins, pentru că a muri nu puteau; căci în sufletul lor era acum puterea tuturor strămoșilor, era viața nemuritoare a rasei daco-romane, era voința de a birui a Romei eterne”¹⁰.

Concomitent cu bătălia de la Mărășești s-a desfășurat bătălia de la Oituz. Ea a fost declanșată pe 26 iulie/8 august 1917, cu două zile după primele lupte de la Mărășești.

⁹ Mircea Vulcănescu, *Răsboiul pentru întregirea neamului*, volumul II, București, Monitorul Oficial, Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, 1938, p. 927.

¹⁰ Gheorghe Romanescu, *op. cit.*, p. 191.

Inamicul dispunea de forțe net superioare (54 de batalioane și 200 de guri de foc de asediu, comparativ cu 34 de batalioane și 104 guri de artilerie ale armatei române) și plănuia să atragă forțele de la Mărășești și să execute o lovitură principală pe direcția Onești. Dacă dușmanului i-ar fi reușit ofensiva, pe lângă alte consecințe, ar fi dus și la pierderea singurei surse de petrol și cărbune care mai rămăsese României. Însă bravii ostași români le-au năruit acestora planurile: „Rezistența română de la Oituz va fi avut deci un netăgăduit efect strategic. Ea va fi împiedicat unul din brațele cleștelui pregătit de inamic să se închidă asupra armatei române din Muntenia și să o distrugă, și prin aceasta va fi făcut nefolositoare înaintarea lui din Dobrogea”¹¹.

Printr-un atac violent, forțele dușmane înaintau în direcția Slănicului, Oituzului și Cașinului, având ca scop pătrunderea în Valea Trotușului. Principalul obiectiv era cucerirea înălțimilor Pravila și Ungureanu, căi principale de comunicație cu Oituzul. Inamicul a încercat să cucerească de patru ori vârful Pravila și tot de atâtea ori a eșuat. Fiindcă situația se înrăutățea, a sosit la comandă generalul Averescu, care a cerut ajutor Marelui Cartier General al Armatei Române: „Presiunea inamicului pe frontul Diviziilor 6 și 7 infanterie – se arăta în raport – întrece puterea lor de rezistență. Nevoia de întăriri se vede din ce în ce mai mult”¹². Ajutorul nu a întârziat să apară, fiindcă spre Onești au pornit imediat Divizia 1 Cavalerie, batalionul de Vânători de Munte și Brigada de Grăniceri.

¹¹ Mircea Vulcănescu, *Răsboiul pentru întregirea neamului*, volumul II, București, Monitorul Oficial, Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, 1938, p. 927.

¹² Gheorghe Romanescu, *op. cit.*, p. 193.

În același timp, pe flancul drept al armatei, Regimentul 27 Infanterie a recucerit înălțimile din jurul Cireșoaiei. Având în vedere că Divizia 70 infanterie austro-ungară a părăsit câmpul de luptă pentru că suferise pierderi considerabile, urma de recuperat Coșna. În fruntea armatei se afla căpitanul George Demetria, care și-a îmbărbătat ostașii spunându-le următoarele cuvinte: „Iar acum vreau să vă strâng mâna frățește, mulțumindu-vă pentru tot ceea ce veți face fiecare dintre voi pentru faima escadronului nostru care a strălucit la Robănești și pentru cinstea drapelului sub care ne-am legat prin jurământ să luptăm și să murim”¹³ (Romanescu, 1982, p. 193). Bravul căpitan a murit în luptă, dar nu și-a dat ultima suflare înainte să-l desemneze pe Anghelescu la comandă și să-și spună ultima dorință: aceea de a fi îngropat, după izbândă, în acel loc. Dorința căpitanului și a ostașilor săi s-a îndeplinit, căci dușmanul a fost izgonit și de pe Muntele Coșma. Datorită curajului său, fără margini, drapelul Regimentului 9 Roșiori a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul”.

Pe frontul Diviziei 6 Infanterie, inamicul reușise să ajungă pe dealul Sticlărie. Înverșunarea acestuia nu s-a oprit aici. La 6 august diviziile inamice de la Oituz au reluat atacul, fără succes însă. Îndârjirea cu care ostașii români și-au apărat patria au zăvorât pentru totdeauna trecătoarea Oituzului. Pierderile suferite de trupele române la Oituz, pe frontul Corpului 4 armată, au fost de peste „12000 de militari, dintre care 1800 morți, 4850 răniți și circa 47000 dispăruți” (Romanescu, 1982, p. 194). Așadar, bătălia de la Oituz se sfârșise. Inamicul suferise o dureroasă și sângeroasă

¹³ *Ibidem.*

înfrângere. Planul invaziei prin trecătoarea Oituzului se risipise: „*Divizia 15* — întregită cu brigăzile de ajutor din divizia 8-a — își câștiga gloriosul nume de <<divizia de fier>> și înscrise, cu litere de foc și sânge, pe înălțimile ce domină poarta Oituzului, mândra inscripție: Pe aici nu se trece!”¹⁴.

Noțiunea de generație

În cele ce urmează, prezentăm o definiție lămuritoare a conceptului de generație: „o grupare socială bio-psiho-istorică, în care predomină oameni de aceeași vârstă, care se manifestă simultan, spontan, cu conștiința solidarității lor de vârstă... manifestările acestei grupări sunt condiționate de faptul că membrii componenți au participat la un anumit eveniment istoric, a cărui influență au suferit-o în perioada lor de formație intelectuală – fapt care face să predomine, în manifestările lor, preocupări de aceeași natură, precum și o asemănare de material și de maștri. Aceasta predominare mai poate fi condiționată și de felul în care tineretul participă la activitatea colectivității și de încadrarea sau neîncadrarea lui în ierarhia socială existentă”¹⁵.

Cu alte cuvinte, tânăra generație este un concept cultural sau politic, care este înțeles ca unitate de manifestare. Misiunea ei se naște din nevoile societății și din chemarea vremii. Problema apare în momentul în care tânăra generație, neavând acces la memoria organizată a națiunii, nu știe să-și definească misiunea.

¹⁴ Constantin Kirișescu, *Istoria războiului pentru întregirea României 1916-1919*, volumul I, București, Editura Științifică și Pedagogică, 1922, p. 317.

¹⁵ Mircea Vulcănescu, „Generație” în *Revista Criterion*, 1934, an. I, nr. 3-4, p. 16.

Mircea Vulcănescu, referindu-se la tânăra generație din care el și cei asemenea lui făceau parte, o particulariza astfel: pe de o parte, era reprezentată de *activismul prin resemnare*, unde chemarea la faptă avea ca scop reclădirea întregului, iar pe de altă parte, de *istorismul prin resemnare*, atitudine prin care tinerii aspiră mereu la fapte indiferent de sensul lor, acest fanatism frângându-le uneori omenia¹⁶.

Revenind la prezent, impresia noastră este că tinerii de azi nu se încadrează în niciuna dintre cele două categorii, și aceasta dintr-un motiv simplu: s-a pierdut definiția și calitatea sacrificiului, a conștiinței naționale, a dreptății sociale, a patriotismului. Altfel spus, componenta trăirii pare să fi dispărut sau, în cel mai bun caz, să fi intrat într-o stare latentă, motiv pentru care unitatea ființei nu mai este la fel de accesibilă. Privind mai în detaliu, ne vom da seama că, în absența unității ființei, ne va lipsi și unitatea colectivă, cea națională. De aceea, chestiunea memoriei în rândul tinerilor este o problemă cât se poate de serioasă. Căci fără memorie, fără voință socială (Dimitrie Gusti), are loc o transformare colectivă dinspre unitatea de neam înspre unitatea statistică de populație.

Prin urmare, cea dintâi datorie, a noastră, a tinerei generații de azi mai cu seamă, este să ne amintim de acești oameni bravi care s-au jertfit pentru prezentul și viitorul nostru, să înțelegem de ce au făcut-o și, măcar, să conservăm ceea ce ei ne-au asigurat. Totodată, pentru a rezista în fața încercărilor vremii, avem nevoie de îndrăzneală, inițiativă și

¹⁶ „Taina mucenicului Mircea Vulcănescu – crâmpie din viața unui martir contemporan (I)”, articol disponibil la adresa de internet: www.cuvantul-ortodox.ro/taina-mucenicului-mircea-vulcanescu-crampeie-din-viata-unui-martir-i/, accesat la 22.03.2018.

rezistență morală. Nu putem avea un viitor atâta timp cât nu avem în memorie și conștiința sângelui vărsat pentru libertatea noastră: „Nu e palmă de pământ care să nu fie stropită de sânge românesc”¹⁷ (Kirițescu, 1922, p. 3).

Bibliografie

- Bujor, O. (2017). *Masacrul de la Fântâna Albă: Prețul pe care l-au plătit românii care au vrut să treacă granița în 1941, în ziua de Paște. "A fost un genocid"*. Disponibil la: www.descopera.ro/istorie/16728383-masacrul-de-la-fantana-alba-pretul-pe-care-l-au-platit-romanii-care-au-vrut-sa-treaca-granita-in-1941-in-ziua-de-paste-a-fost-un-genocid. Accesat la data de 22.03.2018.
- Cuvântul Ortodox. (2009). *Taina mucenicului Mircea Vulcănescu – crâmpie din viața unui martir contemporan (I)*. Disponibil la: www.cuvantul-ortodox.ro/taina-mucenicului-mircea-vulcanescu-crampeie-din-viata-unui-martir-i/. Accesat la data de 22.03.2018
- Kirițescu Constantin, *Istoria războiului pentru întregirea României 1916-1919*, volumul I, București, Editura Științifică și Pedagogică, 1922.
- Popa A. (2014). Cei care își uită trecutul, sunt condamnați să îl retrăiască. Disponibil la: www.gandul.info/puterea-gandului/cei-care-uita-trecutul-sunt-condamnati-sa-il-retraiasca-12663695. Accesat la data de: 22.03.2018.
- Romanescu Gheorghe, *Marile bătălii ale românilor*, București, Editura Sport-Corint, 1982.
- Romanian Global News. (2016). Eugen Tomac: Parlamentul blochează înființarea Comisiei pentru aflarea adevărului cu privire la masacrul de la Fântâna Albă. Disponibil la: www.rgnpress.ro/rgn_14/categorii/politic/21321-eugen-tomac-parlamentul-blocheaz-infiinarea-comisiei-pentru-aflarea-adevrului-cu-privire-la-masacrul-de-la-fantana-alb.html. Accesat la data de 29.05.2018
- Roșu, I. (s.a). *Masacrul de la Fântâna Albă, îngropat de KGB: peste 2000 de români uciși de trupele sovietice*. Disponibil la:

¹⁷ Constantin Kirițescu, *op. cit.*, p. 3.

www.historia.ro/sectiune/actualitate/articol/masacrul-de-la-fantana-alba-ingropat-de-kgb-pestre-2000-de-romani-ucisi-de-trupele-sovietice. Accesat la data de 24.03.2018.

Șerban, A. (ș.a). *Bătălia de la Mărășești, pe unde nu se trece*. Disponibil la: www.historia.ro/sectiune/general/articol/batalia-de-la-marasessti-pe-unde-nu-se-trece. Accesat la data de 22.03.2018.

Timpul.md. (2016). *75 de ani de la Masacrul de la Fântâna Albă: 3000 de civili uciși de sovietici*. Disponibil la: <http://m.timpul.md/articol/75-de-ani-de-la-masacrul-de-la-fantana-alba-3000-de-civili-ucii-de-sovietici-32808.html>. Accesat la data de 24.03.2018

Vulcănescu Mircea, „Generație” în *Revista Criterion*, 1934, an. I, nr.3-4.

Vulcănescu Mircea, *Războiul pentru întregirea neamului*, volumul I, București, Monitorul Oficial, Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, 1938.